

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

28.09.2017р.

м.Львів

№ 32р/к

Справа № 3-02-8/2017

*Щодо порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу*

Адміністративна колегія Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Адміністративна колегія ЛОТВ АМК України), розглянувши подання з попередніми висновками службовців ВДР-2 від 30.08.2017 №80/2пв у справі № 3-02-8/2017 про порушення Львівським комунальним підприємством «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг», (надалі – ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг»), законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання ритуальних послуг шляхом встановлення таких умов реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку,

керуючись положеннями:

Закону України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 № 3659-XII (із змінами), Закону України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 № 2210-III (із змінами) (далі – Закон), Закону України «Про поховання та похоронну справу» від 16.12.2004 N 2246-IV (із змінами), Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 № 169-р) (із змінами) (далі – Правила), Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 9-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), інформацією, отриманою від ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг», Львівської міської ради,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРЕДМЕТ ТА ЗМІСТ СПРАВИ

(1) До ЛОТВ АМК України надійшла заява (лист вх. від 29.12.2016 №14/184-К) громадянки [REDACTED] стосовно неправомірного застосування ЛКП «Виробничо-реставраційний

комбінат обрядових послуг» подвійного тарифу на ритуальні послуги в разі поховання померлих до 24 годин після смерті.

Вказане твердження заявника обґрунтувала наступним:

- на стенді ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг» «інформація для відвідувачів» розміщено повідомлення: *«Згідно Закону України «Про поховання та похоронну справу від 10 липня 2003 року №1102-4 виконавець волевиявлення померлого звертається до ритуальної служби з приводу укладення договору – замовлення на організацію та проведення поховання не пізніше 24 години до їх проведення».*
- враховуючи побажання виконавця волевиявлення померлого адміністрація ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг» проводить послугу «сьогодні на сьогодні» з оплатою в розмірі подвійної вартості замовлення послуг (наказ №78 В від 21.06.2007 року).
- до заяви додано копію договору-замовлення на організацію та проведення поховання та копію фіскального чеку на оплату послуг, які підтверджують стягнення ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг» плати за послугу копання могили та транспортні послуги.

(2) Львівське комунальне підприємство «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг» (далі по тексті - Підприємство) створене Львівською міською радою рішенням виконкому Львівської міської ради депутатів трудящих від 03.04.1969 р. № 132, перейменоване розпорядженням міського голови від 31.08.2001р. № 329 та підпорядковане департаменту житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради, що являється представником власника – територіальної громади м. Львова і є, органом, до сфери управління якого входить комунальне підприємство.

2. СТОРОНИ

(3) Відповідачем у справі є ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг», код ЄДРПОУ – 02128230, (адреса: м. Львів, вул. К.Левицького,94). Підприємство є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку, бланки зі своїм найменуванням.

(4) Основними напрямками діяльності Підприємства є:

- Організація поховань померлих і надання ритуальних послуг;
- Торгівля виробами, необхідними для надання ритуальних послуг;
- Роздрібна та оптова торгівля товарами ритуального призначення та іншими товарами;
- Надання населенню послуг з перевезення тіл померлих та осіб, що їх супроводжують;
- Виконання робіт з благоустрою місць поховань та прилеглих територій відповідно до кошторису;
- Утримання місць поховання згідно із встановленими правилами та санітарними нормами, організація надання послуг населенню по догляду за могилами;
- Забезпечення функціонування місць поховання;
- Утримання та благоустрій всіх міських кладовищ, та інше.

Відповідно до інформації наданої ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг» обсяги послуги копання могили та транспортних послуг подано в табл.1:

(19) Кладовище - відведена в установленому законом порядку земельна ділянка з облаштованими могилами та/або побудованими крематоріями, колумбаріями чи іншими будівлями та спорудами, призначеними для організації поховання та утримання місць поховань.

(20) Могила - місце на кладовищі, у крематорії, колумбарії або в іншій будівлі чи споруді, призначеній для організації поховання померлих, де похована труна з тілом померлого чи урна з прахом.

(21) Для замовників (осіб, які зобов'язались поховати померлого) отримання послуги з надання місця для поховання померлого, за межами території кладовищ м. Львова (Сихівське кладовище, Янівське кладовище, Голосківське кладовище) є неможливим або недоцільним.

(22) Таким чином, територією (за місцем розташування) обрано кладовища в м. Львові, які обслуговуються Львівським комунальним підприємством «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг».

4.5. Часові межі ринку ритуальних послуг, згідно із розділом 7 Методики визначено 2015 - 2016 роки та січень - серпень 2017 року.

4.7. Бар'єри вступу (виходу) на ринок.

(23) Основним бар'єром вступу на зазначений ринок є територіальний бар'єр:

(24) Відповідно до статті 28 Закону України «Про поховання та похоронну справу», землі, на яких розташовані місця поховання, є об'єктами права комунальної власності і не підлягають приватизації або передачі в оренду. На території місця поховання не можуть бути розташовані об'єкти іншої, крім комунальної форми власності, за винятком намогильної споруди, склепу та колумбарної ніші, які є власністю особи, що придбала їх за власні кошти.

(25) На території м. Львів знаходиться загалом 11 кладовищ балансоутримувачем яких, згідно з державними актами на право постійного користування землею є ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг».

(26) Відкриті кладовища:

- Голосківське» (вул. Миколайчука, 42);
- «Сихівське» (вул. Зелена (с.Пасіки-Зубрицькі));
- «Янівське (вул. Шевченка, 128);

(27) Закриті кладовища:

- В Білогорщі (вул. Проектна);
- на вул. Глинянський Тракт
- на вул. Топольна;
- на вул. Чижевського;
- на вул. Варшавська-Кругла;
- на вул. Майданна;
- м. Львів, вул. І.Лукаsevича;
- м. Львів, - територія ландшафтно-регіонального парку «Знесіння».

(28) Таким чином, надання місця під поховання померлих на даних кладовищах іншими суб'єктами господарювання є неможливим.

4.8. Установлення монопольного (домінуючого) становища

(29) ЛКП Виробничо – реставраційний комбінат обрядових послуг» займає монопольне (домінуюче) становища на ринку надання ритуальних послуг із часткою 100%.

5. ЗЛОВЖИВАННЯ МОНОПОЛЬНИМ (ДОМІНУЮЧИМ) СТАНОВИЩЕМ НА РИНКУ

5.1. Поняття зловживання монопольним становищем відповідно до Закону

(30) Відповідно до частини першої статті 13 Закону зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який

займає монополльне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(31) Відповідно до пункту першого частини другої статті 13 Закону зловживанням монополльним (домінуючим) становищем на ринку є встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

5.2. Обставини порушеного питання та дії ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг».

(32) Основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання ритуальних послуг між їхніми виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки визначені Законом України «Про поховання та похоронну справу» (далі - Закон).

(33) Відповідно до Закону поховання – діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим Законом, а також суб'єктів господарювання, спрямована на:

- ✓ забезпечення належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого;
- ✓ забезпечення прав громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є;
- ✓ створення та експлуатацію об'єктів, призначення для поховання, утримання і збереження місць поховань;
- ✓ організацію і проведення поховань померлих та/або загиблих;
- ✓ надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.

(34) Ритуальні послуги - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.

(35) Статтею 5 Закону визначено, що державні стандарти та інші нормативні документи в галузі поховання складаються у тому числі з:

- необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання померлих і ритуального обслуговування населення;

- єдиної методики визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку видів ритуальних послуг та реалізації предметів ритуальної належності.

(36) Статтею 9 Закону визначено, що ритуальні служби – це спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності. Тарифи щодо оплати таких послуг та предметів ритуальної належності встановлюються в межах, визначених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.

(37) Статтею 12 Закону передбачено, особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається до міського (сільського) голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання.

(38) Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням. Виконавець може надавати ритуальні послуги, визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг. Цей перелік затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України. «Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг», затверджений наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 №193, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за №1112/9710 (надалі – Мінімальний перелік).

(39) Розрахунок вартості ритуальних послуг здійснюється відповідно до «Єдиної методики визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів

ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності» (далі – Єдина методика), яка затверджена наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 №194.

(40) Норми часу на надання ритуальних послуг розраховуються відповідно до наказу Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 03.03.2009 № 52 «Про затвердження Норм часу на надання ритуальних послуг та виготовлення предметів ритуальної належності».

(41) Наказом Державного комітету України з питань Житлово-комунального господарства від 19.11.2003 N 193 **Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України "Про поховання та похоронну справу"** з метою реалізації Закону України "Про поховання та похоронну справу" затверджено такі документи:

- Типове положення про ритуальну службу в Україні.
- Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг
- Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення
- Порядок утримання кладовищ та інших місць поховань.

(42) Наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 N 193 затверджено «Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг» та «Необхідний мінімальний перелік вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення».

(43) Оформлення договору-замовлення, та видача свідоцтва на поховання передбачено «Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг».

(44) Листом від 26.01.2017 № 22 (вх. Від 30.01.2017 № 8-131) ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг» зазначило, що перелік та вартість ритуальних послуг встановлюється відповідно до «Мінімального переліку ритуальних послуг» із врахуванням потреб даної місцевості та попиту населення. Вартість ритуальних послуг визначається рішенням виконавчого комітету від 17.08.2015 № 510 в частині регульованих цін та наказами підприємства на тарифи, які не регулюються (труни, вінки, пам'ятники і т.д.).

(45) Тарифи на ритуальні послуги розроблені згідно «Єдиної методики визначення вартості надання ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності» з дотриманням «Типових норм часу на виготовлення товарів ритуального призначення».

(46) Наказом ЛКП «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг» від 21.06.2007 № 78В встановлено:

«Відповідно до п.3 та п.17 «Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення» затвердженого наказом Держжитлокомунгоспу України від 19.11.2003 року, на підставі свідоцтва про смерть Замовник звертається до ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховань не пізніше ніж 24 години до їх проведення, у виняткових випадках у разі наявності відповідних підстав поховання може бути проведено в день оформлення на підставі:

- 1. При наявності таких поховань оплату за надані Замовнику послуги проводити в подвійному розмірі... ..»*

(47) Слід зазначити, що відповідно до п.3 «Необхідного мінімального переліку вимог щодо порядку організації поховання і ритуального обслуговування населення» на підставі свідоцтва про смерть Замовник звертається до міського (сільського) голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання не пізніше ніж за 24 години до їх проведення. Пунктом 17 вказано, що поховання проводиться не раніше, ніж через 24 години після настання смерті, при наявності відповідних підстав поховання, як виняток, може бути проведено в день оформлення. Проте, збільшення вартості наданих послугу зв'язку із скороченням терміну поховання вищевказаними вимогами не передбачено.

(48) Вищезазначене дає підстави висновку, що встановлення такої оплати є безпідставним та нічим необґрунтованим.

(49) До ЛОТВ АМК України 29.05.2017 надійшов лист Львівського комунального підприємства «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг» в якому, вказано

дохід виручку від реалізації товарів (робіт, послуг), додатком до листа надано копію Наказу від 01.02.2017 №15BV «Про відміну послуги». Зазначеним Наказом передбачено, що вартість послуги поховання в день оформлення відповідає «прейскуранту» пункт 3 наказу передбачає втрату чинності наказу від 21.06.2007 №78В.

(50) Листом 01.06.2017 № 178 Львівське комунальне підприємство «Виробничо-реставраційний комбінат обрядових послуг» проінформувало ЛОТВ АМК України про повернення заявнику [REDACTED] кошти за поховання в сумі [REDACTED] грн. (підтвердження копія видаткового касового ордеру).

(51) Ураховуючи викладене, ЛОТВ АМК України встановлено обставини, що вказують на наявність ЛКП Виробничо – реставраційний комбінат обрядових послуг» зловживання своїм монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання місць для поховання померлих на кладовищах.

6. Висновок щодо кваліфікації порушення, Розмір доходу виручки відповідача і розрахунок штрафу

(52) Беручи до уваги вищевикладене, матеріалами справи доведено, що дії ЛКП Виробничо – реставраційний комбінат обрядових послуг», які полягали: у збільшенні вартості ритуальних послуг у зв'язку із скороченням терміну поховання (до 24 год.), яке передбачене пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання ритуальних послуг шляхом встановлення таких умов реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

(53) Відповідно до абзацу другої частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення пункту 2 статті 50 цього Закону накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

(54) Відповідно до інформації наданої ЛКП Виробничо – реставраційний комбінат обрядових послуг» дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2016 рік становив [REDACTED] тис. гривень.

(55) Під час розрахунку штрафу за порушення, передбачені пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», враховано: - абзац (4) розмір доходу, що пов'язаний з порушенням, передбаченим пунктом – 1 частини другої статті 13, визначений як чистий дохід Відповідача від надання ритуальних послуг у зв'язку із скороченням терміну поховання (до 24 год.) за період із січня 2016;

- соціальна вагомість ринку;
- факт припинення порушення;
- відсутність обтяжуючих обставин.

Враховуючи вищевикладене, на підставі статей 3, 12, 12-1, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пункту 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, що затверджене розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р та зареєстроване у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 (із змінами), пункту 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), що затверджені розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 № 5, яке зареєстроване у Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за № 90/299 (із змінами) Адміністративна колегія ЛОТВ АМК України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що за період 2015 та січень - серпень 2017 року Львівське комунальне підприємство «Виробничо – реставраційний комбінат обрядових послуг» (м. Львів, код ЄДРПОУ 02128230) займало монопольне (домінуюче) становище на ринку ритуальних

послуг із часткою 100% відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

2. Визнати, що Львівське комунальне підприємство «Виробничо – реставраційний комбінат обрядових послуг» вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку надання ритуальних послуг шляхом встановлення таких умов реалізації послуг, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на Львівське комунальне підприємство «Виробничо – реставраційний комбінат обрядових послуг» штраф у розмірі 8 000, 00 (вісім тисяч) гривень.

Згідно з:

- частиною 3 статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф сплачується у двомісячний строк з дня одержання рішення;
- частиною 8 статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документ, що підтверджує сплату штрафу;
- частиною 1 статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» відповідач може оскаржити рішення повністю або частково до господарського суду у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Голова колегії

Р.Лещинин